

Управління культури і туризму обласної державної адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва
ім. Б.Лавреньова

Науково-методичний відділ

До 65-річчя створення Херсонської області

На замітку методисту

Інформдайджест

Вип.4

Херсон
2009

ББК 78.342 (4УКР-4ХЕС)

H12

На замітку методисту : інформдайджест / укл. Тарадименко І.І., Стародубцева О.О. ; Херсонська обл. б-ка для юнацтва ім. Б.Лавреньова. – Херсон, 2009. – Вип.4. – 32 с.

Четвертий випуск інформдайджесту «На замітку методисту» присвячений проблемам бібліотечного краєзнавства.

Для успішного проведення обласної акції “Тут Батьківщини моєї початок” в ньому вміщені практичні і методичні поради, узагальнений досвід краєзнавчої діяльності бібліотек Херсонщини та України, матеріали, що знайомлять з інноваційними формами роботи з молоддю.

Видання включає також список літератури та Інтернет-ресурсів.

Інформдайджест адресований бібліотечним фахівцям, всім, хто цікавиться краєзнавством.

Укладачі	Тарадименко І.І. Стародубцева О.О.
Редактор	Коваль С.Д.
Відповідальний за випуск	Ігнатова Т.Ф.

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б. Лавреньова, 2009

Офіційно

Програма розвитку краєзнавства на період до 2010 року (Витяг)

I. Загальні положення

На сучасному етапі духовного відродження незалежної України невід'ємною складовою громадського руху та наукових досліджень є історичне краєзнавство, спрямоване на відродження духовності, історичної пам'яті, формування у громадян і передусім у молоді любові до рідного краю, національного патріотизму, поваги до людини, відповідальності за збереження історико-культурного надбання.

Краєзнавство як самодіяльний громадський рух українських учених-краєзнавців виникло в кінці XIX - на початку XX століття. У 20-х роках XX століття українське краєзнавство починає розвиватися як наука. Цьому сприяє утворення при історичній секції Всеукраїнської Академії наук Українського комітету краєзнавства декількох краєзнавчих комісій порайонного дослідження історії України. Досягнення краєзнавства 20-30-х рр., національно-культурні ініціативи кінця 50 - 60-х років створили передумови для відновлення в 1990 році діяльності Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Останнім часом спостерігається активізація краєзнавчої роботи - з'явилися видання з різних проблем регіонального краєзнавства, посилено увагу до цих проблем з боку музеїв, окремих дослідників, академічних інститутів, проведено кілька загальноукраїнських конференцій з історичного краєзнавства та ряд регіональних конференцій тощо. Інститут історії України, Інститут археології, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського Національної академії наук ведуть велику науково-дослідницьку роботу в галузі краєзнавства. Велике значення для подальшого розвитку краєзнавства мав досвід видання багатотомного зібрання (26 томів) "Історія міст і сіл України", яке започаткувало новий напрямок вітчизняної історіографії.

МОН та Академією педагогічних наук проводиться робота з розроблення основ науково-методичного забезпечення викладання краєзнавства у вищих, професійно-технічних та загальноосвітніх навчальних закладах. На природничому, історичному, філологічному, музично-педагогічному факультетах педагогічних університетів ведеться підготовка педагогічних фахівців з набуттям одночасно спеціальності вчителя-предметника та педагога-організатора позакласної роботи за туристсько-краєзнавчими напрямами.

Водночас краєзнавство залишається недостатньо розвинутою галуззю науки, про що свідчить відсутність загальнотеоретичних розробок у цій сфері, а також узагальнюючих праць з окремих напрямів краєзнавства. Не відповідає сучасним вимогам інформаційне забезпечення. Не налагоджено належної координації діяльності осередків Всеукраїнської спілки краєзнавців, залучених до краєзнавчої роботи установ, окремих дослідників.

З метою сприяння розвитку краєзнавчого руху необхідно забезпечити видання ґрунтовних дослідницьких робіт з історії українського краєзнавства, розроблення термінології у цій сфері, визначення історико-культурних регіонів України, складання бібліографії краєзнавства тощо.

II. Мета та завдання Програми

Програма визначає шляхи поліпшення краєзнавчої роботи, координації діяльності всіх організацій, установ і закладів, залучених до цієї роботи.

Метою Програми є активізація наукової діяльності, спрямованої на забезпечення розвитку краєзнавства, популяризація краєзнавчих досліджень, залучення широких кіл громадськості до національної культурної спадщини.

Завданнями Програми є:

- удосконалення науково-методичної бази краєзнавства, посилення наукової обґрунтованості, забезпечення неупередженості краєзнавчої літератури;
- сприяння формуванню у громадян усвідомлення своєї відповідальності за збереження і примноження духовних скарбів;
- перевидання багатотомної енциклопедії "Історія міст і сіл України", енциклопедичного довідника "Історичні міста України", інших довідників, путівників у цій сфері.

Виконання Програми передбачає здійснення науково-організаційних заходів, а також заходів у сфері видавничої діяльності.

*(Постанова Кабінету Міністрів України від 10 червня 2002 р.
N 7890)*

Міжгалузєва програма “Пізнай свою країну” на 2007-2012 роки (витяг)

На початку ХХІ століття відбувся перехід від однієї суспільної системи до іншої, що мало далекосяжні наслідки. Серед них і зміна суспільних ідеалів, всієї ієрархії духовних цінностей. Перехідний період, як масштабний і тривалий процес, втягнув у свою орбіту десятки мільйонів людей. Руйнування звичних стереотипів мислення і життя, переоцінка духовних цінностей не могли бути простим і безболісним актом.

Положення ускладнюється також тим, що преса та телебачення наповнені програмами, зміст яких суперечить цінностям цивілізованого суспільства та картинами насилля й аморальності. Як результат – в суспільстві поширюються соціальні проблеми, падає інтерес до національної історії та культури.

Розвиток туристичної галузі тривалий час без державної підтримки призвів до виживання практичного зникнення соціального туризму (насамперед дитячого та молодіжного), конкурентоспроможність якого є суттєво обмеженою.

Не сприяє залученню дітей та молоді до змістовного дозвілля та отриманню туристично-екскурсійних послуг малозабезпеченими верствами населення низький рівень життя.

Для створення економічно-сприятливих умов для суб'єктів туристичної галузі щодо розвитку доступного для малозабезпечених верств населення, насамперед дітей та молоді, туризму як одного з дієвих шляхів поліпшення виховної роботи на основі традицій та звичаїв українського народу, **формування у підростаючого покоління патріотичної свідомості та пропаганди здорового способу життя, необхідно затвердити цю програму.**

Мета і основні завдання

Метою програми є поліпшення національно-патріотичного виховання, відродження духовності, формування гармонійно-розвинутої особистості, розширення її світогляду та пропаганди здорового способу життя серед дітей та молоді шляхом залучення їх до активної діяльності з **вивчення історії рідного краю та довкілля, географічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя, проведення краєзнавчих наукових досліджень та організації змістовного дозвілля.** Основними завданнями Програми є:

- удосконалення організації культурно-мистецьких, спортивно-оздоровчих і туристсько-краєзнавчих заходів та активне залучення дітей і молоді до участі в них;
- ознайомлення дітей і молоді із пам'ятками культурної спадщини та сьогоденням рідного краю;
- пропаганда культурних надбань українського народу;
- популяризація краєзнавчої діяльності;
- сприяння розвитку туристично-екскурсійного руху серед дітей і молоді.

Програма здійснюватиметься за такими напрямками:

- розроблення необхідної нормативно-правової бази та механізмів, які дадуть змогу створити в Україні систему соціального туризму, передусім для дітей і молоді;
- створення системи залучення дітей і молоді до туристичних подорожей та екскурсій протягом навчального року та в канікулярний період;
- визначення об'єктів культурної спадщини України, ознайомлення з якими є необхідними для формування свідомого, гармонійно-розвиненого громадянина своєї країни, розширення тематики туристично-екскурсійних маршрутів, рекомендованих для відвідання учнівською молоддю;
- використання різних видів туризму, прийомів і методів для кращого ознайомлення дітей і молоді з історичними пам'ятками та культурними надбаннями країни;
- сприяння краєзнавчій, науково-дослідній діяльності молоді, підтримка участі у соціально-корисних роботах зі збереження та відновлення культурної спадщини країни;
- активне залучення дітей і молоді до популяризації культурної спадщини українського народу через участь у культурно-мистецьких, краєзнавчих і туристсько-спортивних заходах.

(Наказ Міністерства культури і туризму, Міністерства освіти і науки, Міністерства у справах сім'ї, молоді і спорту та Держкомтелерадіо від 27 серпня 2007 р. № 49/765/3027/308)

**Положення
про обласну акцію “Тут Батьківщини моєї початок”,
присвячену 65-річчю утворення Херсонської області та визволення України від німецько-фашистських загарбників
і Року молоді в Україні**

Обласна акція “Тут Батьківщини моєї початок” (далі – Акція) присвячується знаменним датам – 65 річчю утворення Херсонської області та визволення України від німецько-фашистських загарбників і Року молоді в Україні.

Акція триватиме один рік.

Мета та завдання

Головною метою Акції виховання у молоді почуття локального патріотизму, поваги до культури й історії рідного краю, формування високої громадянської самосвідомості й гідності, усвідомлення особистої причетності до розбудови Херсонщини й соціально-економічного розвитку України.

Основними завданнями Акції є:

- активізація краєзнавчо-пошукової роботи учнівської молоді;
- відродження, підтримка і розвиток у молоді інтересу до самобутньої історії рідного краю, народних і культурних традицій, історичної спадковості поколінь;
- об'єднання зусиль місцевих громад для вивчення, збереження і розвитку природної та історико-культурної спадщини;
- організація молодіжного волонтерського руху, спрямованого на пошук і впорядкування місцевих історико-культурних та природних об'єктів;
- становлення юнацьких структурних підрозділів бібліотек області як авторитетних центрів краєзнавчих інформаційних ресурсів та відтворення національних духовних цінностей, регіональних та локальних традицій.

Термін проведення

Акція проводиться з січня по жовтень 2009 року у 2 етапи:

1-й етап – проведення акції “ **Тут Батьківщини моєї початок** ” (січень-серпень 2009 р.) – організація дослідницької і пошукової роботи волонтерських команд, проведення в бібліотеках різноманітних заходів;

2-й етап – проведення підсумків та відзначення учасників акції “ **Тут Батьківщини моєї початок** ” у кіноконцертній залі «Ювілейний» (м. Херсон, жовтень 2009 р.).

Організатори

Організаторами Акції є управління культури і туризму та управління освіти і науки облдержадміністрації, Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавренюва. Безпосереднє керівництво Акцією здійснює обласний оргкомітет.

Учасники

В Акції беруть участь юнацькі структурні підрозділи бібліотек області, учнівська молодь навчальних закладів області.

Зміст Акції

В ході Акції при юнацьких структурних підрозділах за підтримки адміністрації загальноосвітніх навчальних закладів створюються волонтерські команди з учнівської молоді, які досліджуватимуть невідомі сторінки історії та культури своєї малої Батьківщини з використанням архівних, друкованих та електронних джерел інформації, музейних експонатів.

Завданням волонтерських команд буде пошук, впорядкування унікальних місцевих історичних, культурних і природних об'єктів – давніх курганів, городищ, захоронень та пам'ятників періоду Великої Вітчизняної війни, пам'яток архітектури, джерел, річок.

Важливим аспектом Акції будуть зустрічі, спілкування і документування спогадів ветеранів війни і праці, краєзнавців, народних майстрів, митців-аматорів - земляків, які зробили вагомий внесок у збереження і примноження трудової і героїчної слави Херсонщини, її багатонаціональних культурних традицій.

Кожен учасник Акції може обрати свій напрям краєзнавчої пошукової роботи – історичний, географічний, етнографічний, літературний, культурний.

Осередками створення волонтерських команд можуть послужити клуби відповідної тематики, організовані раніше при бібліотеках та загальноосвітніх закладах.

Бібліотеки візьмуть на себе роль центрів краєзнавчих інформаційних ресурсів (КІЦ), які організовуватимуть роботу волонтерських команд, координуватимуть краєзнавчу і виховну роботу з місцевими органами влади, навчальними закладами, установами культури і громадськими організаціями.

Зібрані в ході Акції документи, предмети побуту, фотографії, спогади, пошукові і творчі роботи стануть основою створення в бібліотеках краєзнавчих виставок та експозицій.

Кінцевим результатом всієї пошукової і дослідницької роботи стане розробка віртуальних проектів місцевих туристичних маршрутів та рекламних проспектів «Мое село (селище, місто) – перлина Херсонщини».

Орієнтовними темами проектів можуть бути:

- «Історія заселення мого села (селища, міста)»
- «Із цих країв мій родовід»
- «Рідного краю славетні імена»
- «Мій край – земля козацької слави»

«Тут гриміли бої»
«Ми – спадкоємці Перемоги»
«Із живого джерела» (свята, обряди, обереги рідного краю)
«Заповідні куточки Херсонщини»
«Багатий умільцями мій рідний край»

В ході Акції бібліотечні працівники проводитимуть різноманітні заходи: історичні екскурси, уроки народознавства, краєзнавчі читання, історико-краєзнавчі конференції, диспути, краєзнавчі конкурси, брейн-ринги, турніри краєзнавців, літературні диліжанси, етнокалейдоскопи, етногодини, уроки народних ремесел, Дні інформації, перегляди документальних фільмів.

Порядок подачі документів

Бібліотеки-учасники направляють творчий звіт у форматі презентації PowerPoint про проведення на місцях акції «Тут Батьківщини моєї початок» в обласну бібліотеку для юнацтва ім. Б.Лавренюва на розгляд обласного оргкомітету **до 1 вересня 2009 року**.

Творчий звіт **обов'язково повинен включати:** проекти місцевих туристичних маршрутів у форматі презентації PowerPoint або відеофільму, рекламні проспекти «Моє село (селище, місто) – перлина Херсонщини», копії найкращих пошукових творчих робіт, списки молодіжних волонтерських команд, копії публікацій у ЗМІ про хід акції, фотографії масових заходів і виставок, проведених у ході акції.

Відзначення учасників

Учасники Акції нагороджуються Подяками, активні волонтерські команди і відповідні бібліотеки-учасники нагороджуються Дипломами.

Фінансування проведення акції

Витрати на проведення обласної акції «Тут Батьківщини моєї початок» віднести за рахунок централізованих коштів управління культури і туризму обласної державної адміністрації.

(Затверджено спільним наказом управління культури і туризму, управління освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації №198/552 від 24 грудня 2008 р.)

Порада фахівця

“Ти в серці вічна і єдина, моя маленька Батьківщина”

(Методичні поради щодо участі в акції
“Тут Батьківщини моєї початок”)

Активний інтерес суспільства до проблем краєзнавства дає можливість усвідомити всім, що любов до Батьківщини, почуття патріотизму, відповідальності за її долю, формуються з дитинства. Це зумовлює визнання краєзнавчої функції як однієї з пріоритетних в діяльності бібліотек.

Саме з метою виховання у молоді почуття локального патріотизму, поваги до культури й історії рідного краю, формування високої громадянської самосвідомості й гідності, усвідомлення особистої причетності до розбудови Херсонщини й соціально-економічного розвитку України нашою бібліотекою започаткована обласна акція “Тут Батьківщини моєї початок”.

Оскільки основний зміст акції полягає у розгортанні краєзнавчо-пошукової роботи, рекомендуємо проводити її в тісній координації із позашкільними установами: центрами

туристсько-краєзнавчої творчості, станціями юних натуралістів, станціями юних туристів, центрами дитячої і юнацької творчості, будинками творчості тощо.

Пропонуємо кілька напрямів пошукової та дослідницької роботи, які можна реалізувати в межах акції, наприклад:

- **«Мальовнича Херсонщина: туристичними стежками рідного краю»** - пошук і вивчення визначних пам'яток краю та розробка місцевих краєзнавчих маршрутів і екскурсій
- **«Чистого довкілля оберіг»** - дослідження, очищення та благоустрій занедбаних місцевих природних або рукотворних об'єктів, вивчення флори і фауни, розробка маршрутів «екологічних стежок» Херсонщини, створення екологічної карти свого села, міста, району
- **«Мій край у полум'ї війни»** - пошук і впорядкування пам'ятних знаків воїнам Великої Вітчизняної війни та місць воєнних подій, збирання сімейних реліквій воєнних років, спогадів очевидців
- **«А на тих рушниках земля рідна моя»** - вивчення історії української вишивки, притаманній своїй місцевості, створення вернісажу рушників краю та фотогалереї майстринь-вишивальниць
- **«Багатий на таланти край»** - пошук серед місцевих жителів обдарованих виконавців пісень і танців, художників, музикантів, талановитих майстрів народних ремесел та промислів, організація мистецьких свят, ярмарків народної творчості
- **«В історію свою візьми нас, рідний краю»** - етнографічна експедиція з метою вивчення історії виникнення села, збирання фольклору народів, які його населяють, пошуку стародавніх вжиткових речей
- **«Мій край єднає плин століть»** - вивчення символіки краю, історії родових гербів видатних земляків.

Зібрані в ході Акції документи, предмети побуту, фотографії, спогади, пошукові і творчі роботи стануть основою створення в бібліотеках **краєзнавчих виставок та експозицій**.

Пропонуємо декілька форм виставкової діяльності, а саме:

- виставка-подорож «У похід по рідному краю»
- виставка-вікторина «Десять «чому?» про малу Батьківщину»
- етнографічно-краєзнавчі експозиції «Краю мій, раю мій, земля моя»
  - або «Жили-були...наші предки»
- виставка-елегія «Поезія у військовій шинелі» за книгами місцевих поетів, письменників
- виставка-спогад «Чорне обличчя війни», на якій поруч з книгами будуть представлені ксерокопії листів з фронту, похоронок та інших предметів воєнних років, які є сімейними реліквіями місцевих жителів
- виставка-фантазія «Час натхнення, творчості пора», присвячена народним умільцям краю
- виставка-відкриття «Наш край в ...» може бути присвячена маловідомим сторінкам історії села, району
- виставка-портрет села «Наймиліший серцю край»
- куточок «скарбів краю» «Чим багатий наш край».

В ході Акції пропонуємо проводити різноманітні **бібліотечні заходи**, наприклад:

- зустрічі зі старожилами, учасниками подій, які назавжди вписані в історію нашого краю, під назвою «Діалог поколінь»
- вечори-відкриття «Нові імена на літературній ниві краю»
- вечори-вшанування «Ними пишається наша вулиця ... село»
- історичні екскурси «Поринь в історію свого краю»
- вечори-сповіді «Дитяче обличчя війни» за участю місцевих жителів, чие дитинство припало на роки війни
- історичні альбоми «Про що розповідають герби»
- конкурс малюнків і фотографій місцевих краєвидів, які могли б стати символом краю: «Я

люблю свій край” або “Малюємо свої улюблені місця”

- етнографічна подорож «Пізнай свій край і в ньому себе», під час якої проводяться конкурси на кращого знавця традицій і національного одягу свого регіону, національних страв, народних пісень, легенд.

Кінцевим результатом пошукової і дослідницької роботи може бути:

- проект місцевого туристичного маршруту або екскурсії
- відеосюжет про пошукову, екологічну або соціальну діяльність волонтерської команди
- рукописна чи електронна книга історії краю або одного окремого села
- рекламні відеоролики або електронні путівники про цікаві, але маловідомі місця краю
- відеосюжети про місцеві народні промисли
- рекламний проспект з описом неповторних пам'яток краю, які могли б зацікавити туристів
- геральдичний альбом, сторінками якого можуть стати окремі нариси про геральдичні знаки відомих людей та населених пунктів
- пам'ятки читачеві, присвячені історії краю, визначним подіям і датам у житті села
- бібліографічні посібники, які відкриють широкому колу читачів незаслужено забуті або невідомі імена видатних земляків

Творчий звіт про хід акції має включати:

- проект місцевого туристичного маршруту або екскурсії у вигляді мультимедійної презентації у форматі *Microsoft PowerPoint* або відеофільму, **за відсутності технічних засобів** - альбому, скрапбукінгу, плакату
- текст нарису-опису туристичного маршруту
- рекламні проспекти населених пунктів «Моє село (місто) – перлина Херсонщини»
- звіт про участь ЦБС в акції у вигляді презентації розміром до 20 слайдів, як додаток - стислий текстовий звіт
- списки волонтерських команд (прізвище, ім'я, назва школи, клас)
- копії найкращих пошукових робіт

- копії публікацій у ЗМІ про хід Акції
- фотографії масових заходів і виставок, проведених у ході акції (бажано якісне зображення або фото в електронному вигляді)
- друковану продукцію - буклети, літературні мапи, посібники або пам'ятки (бажано оригінали)

Використовуючи матеріали пошукових робіт, необхідно розробити віртуальний проект туристичного маршруту або екскурсії, які б представили ваш населений пункт.

Текст опису маршруту у формі нарису повинен бути емоційно насиченим, речення бажано простими, не перевантаженими зворотами. Ретельно відредагуйте текст з огляду на орфографічні і стилістичні помилки.

Презентацію просто зробити за допомогою програми **Microsoft PowerPoint**. Це програма загального призначення для створення презентацій у різних сферах людської діяльності, доступна навіть для початківців. Вивчення цієї програми входить у шкільний курс інформатики, тому участь учнів у створенні віртуального туристичного маршруту може стати прекрасною навчальною практикою.

Основою презентації послугують нарис-опис туристичного маршруту, зібрані в ході пошукової роботи фотографії, відеоматеріали, аудіозаписи, вірші місцевих поетів, цитати із художніх творів та історичних документів. Програма Microsoft PowerPoint дозволяє легко включати в слайди фрагменти інтерв'ю, відеофільмів, музики, що робить кожен проект неповторним і оригінальним.

Під анімацією в **PowerPoint** мають на увазі рух або видозміну об'єктів на екрані. Застосування анімаційних ефектів надає презентації динамічності, а також дає змогу підкреслити деякі ключові моменти її змісту. Анімаційні ефекти можуть супроводжувати зміну слайдів, появу та відображення об'єктів слайда.

До будь-якого об'єкта слайда (тексту, малюнків, фотографій, таблиць тощо) можна застосувати анімаційний ефект. Перш ніж використовувати ефекти, необхідно визначити, які об'єкти будуть анімовані, в якому порядку вони з'являтимуться під час демонстрації, який саме анімаційний ефект буде застосований після їхньої появи на екрані, з якою метою і скільки він триватиме.

Додаткові ефекти не повинні перетворюватись на самоціль. Їх потрібно звести до мінімуму та використовувати тільки з метою привернути увагу глядача до важливих моментів демонстрації. Звукові та візуальні ефекти ні в якому разі не повинні виступати на передній план та перебивати корисну інформацію.

Для тих, хто не має досвіду розробки створення мультимедійних презентацій, нижче вміщуємо кілька порад фахівців.

І.І. Тарадименко, завідувач науково-методичного відділу Херсонської ОБЮ ім. Б.Лавренюва

Практичні поради

Мультимедійна презентація: крок за кроком

Створення мультимедійної презентації поділяється на такі основні стадії:

1. Уточнення мети і завдання, стилю з урахуванням цільової аудиторії.
2. Розробка сценарію, планування змісту кожного слайду.
3. Робота з графікою, звуком та текстом.
4. Попередня демонстрація та доопрацювання.
5. Запис мультимедійної презентації на носії: компакт-диски, дискети, USB-носії.

Вимоги до структури та змісту презентації

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
- Використання загальнозрозумілих слів і скорочень.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.

- Важливу інформацію необхідно подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда.
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, з якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.
- Загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20.

Вимоги до змісту окремого слайду

- Кожен слайд має відображати одну думку, демонструвати один об'єкт.
- Текст має складатися з коротких слів та простих речень.
- Рядок має містити 6—8 слів.
- Всього на слайді має бути 6—8 рядків.
- Загальна кількість слів не повинна перевищувати 50.
- Дієслова мають бути в одній часовій формі.
- Заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайда.
- У заголовках мають бути і великі, і малі літери.
- Слайди мають бути не надто яскравими — зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі інформації.
- Кількість блоків інформації під час відображення статистичних даних на одному слайді - не більше чотирьох.
- Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

С.Д. Коваль, провідний редактор Херсонської ОБЮ ім. Б.Лавренюва

Увага! Інновація!

Що таке скрапбукінг?

Скрапбукінг - виготовлення та оформлення сімейних чи особистих фотоальбомів; спосіб зберігання особистої та сімейної історії у вигляді фотографій, газетних вирізок, малюнків, записів чи інших пам'ятних дрібничок. Останнім часом цей вид хобі отримав поширення у всьому світі. Назва походить від англійського слова *scrapbooking*: *scrap* — вирізка та *book* — книга, буквально «вносити до книги».

Ідею скрапбукінгу з успіхом можна використовувати в бібліотечній практиці: при підготовці творчих звітів клубів за інтересами, проведенні масових заходів, оформленні книжкових виставок.

Власне *скрапбук* — декорований фотоальбом, альбом фотоколлажів. Альбом складається із окремих аркушів, кожен із яких представляє певну історію про подію, створену за допомогою фотокарток та пам'ятних речей.

Фотоальбом у стилі «скрапбук» відрізняється від звичайного альбому тим, що зберігає дещо більше ніж просто фотокартки: настрій, ваше емоційне ставлення до закарбованої події. Особливістю скрапбукінгу є використання невеличких позначок чи нотаток до фотографій, а також пам'ятних речей (листівки, свідоцтва, нагороди, записки, вирізки з газет тощо).

Створення подібного альбому – творчий, але трудомісткий процес. Бажано, щоб кожен

скрапбук був присвячений одній темі і мав оригінальний стиль оформлення, кольорову гаму.

Вам знадобляться:

- альбом або окремі аркуші картону;
- ножиці, дірокол, клей;
- різноманітний папір (однотонний, кольоровий, фактурний, тематичний);
- ручки, олівці, фломастери, воскова крейда;
- фотокартки;
- пам'ятні речі, з якими пов'язані згадки про події (рекламні буклети, програми, запрошення, листівки, побажання);
- тематичні наклейки (книжки, чоловічки, будиночки, емблеми, символи тощо);
- наліпки у вигляді букв алфавіту, цифр, квітів, дерев;
- матеріал для оздоблення та декорування (стрічки, нитки, тасьма, бусинки, гудзики тощо).

Перед створенням колажів необхідно:

- розсортувати фотокартки за їх значимістю та темами і підписати їх;
- вибрати невелику кількість фотокарток, які є найвдалішими та найяскравішими;
- обрати форму скрапбуку – альбом або композиція із окремих аркушів;
- підібрати декоративні деталі та оздоблювальні матеріали.

При ***оформленні сторінки*** скрапбуку радимо дотримуватись таких правил:

- обираючи центральну фотокартку, ви добираєте основний тон, додатковий фон та підкладку, потім додатковий декор саме до неї;
- папір добирається з урахуванням кольору, фактури, одягу та інших елементів, що присутні на фотокартці;
- не перевантажуйте сторінку великою кількістю дрібних деталей, тому що фотокартка повинна привертати увагу, а все інше лише доповнювати її;
- обов'язково повинен бути заголовок та позначки до фотокарток.

Для створення кожної композиції спочатку визначте місце фотокарток на сторінці, залишаючи простір для заголовків та декору.

Потім на сторінці розміщується папір чи декілька його видів. Способи використання паперу дуже різноманітні: з нього можна вирізати фігури; поєднувати декілька кольорів чи текстур; робити рамки для фотокарток; підкладати під фото, виділяючи їх. Також можна розмістити папір біля фото і написати на ньому текст або використати для оформлення полів сторінки тощо.

Після того, як знайдене найвдаліше розташування фотокарток та паперу, їх потрібно *приклеїти* за допомогою клею, двостороннього скотчу чи куточків для фото.

На наступному етапі, коли фото та папір приклеєні, можна перейти до оформлення записів. Для цього використовують рядки з пісень, віршів, цитати, афоризми, вислови - все, що допоможе найповніше висловити почуття, пов'язані з подіями на фото.

В кінці роботи сторінку альбому прикрашають декоративними елементами та пам'ятними речами, які допоможуть підсилити враження від перегляду, додадуть яскравості та оригінальності скрапбуку. Бажано використовувати ярлички, на яких зазначають заголовки, дати, імена, назви, примітки тощо.

Скрапбукінг як інноваційна форма вже увійшов у вітчизняну бібліотечну практику. З метою підвищення професійного рівня бібліотекарів *центральною бібліотекою м. Кіровограда* був навіть проведений конкурс на кращий скрапбукінг. Роботи, представлені на конкурс, вирізнялись оригінальністю і творчим підходом.

Бібліотекарі *Кіровоградської міської бібліотеки-філії № 2 ім. Тобілевича*, оформлюючи постійно діючу виставку «Його іменем названа наша бібліотека», створили рекламний скрапбукінг, який є родзинкою цієї виставки. Це унікальний фотоальбом у формі замку, що представляє найбільш пам'ятні події з часу заснування бібліотеки, найактивніших читачів.

Колеги з *Кіровоградської міської бібліотеки-філії № 1*, готуючись до акції «Бібліотечний серпантин», присвяченій Всеукраїнському дню бібліотек, теж використали ідеї скрапбукінгу. Вони зробили мистецький витвір у вигляді вітрильника під назвою «Минуле і сучасне». Елементи оформлення скрапбукінгу символізують розвиток життя від самого початку до мудрості, якою людина оволодіває завдяки постійному спілкуванню з книгою, і знайомлять із віхами історії

бібліотеки, починаючи з 1967 року і до сьогодні.

Кіровоградська міська бібліотека-філія № 16 велику увагу в своїй роботі приділяє краєзнавству, намагаючись всіляко заохочувати молодь до знань про рідний край. У бібліотеці було оформлено скрапбукінг «Перлини рідного краю», який є своєрідним путівником по визначних місцях Кіровоградщини. (За матеріалами сайту www.lib.kr.ua).

Пропонуємо, ознайомившись з досвідом бібліотек м. Кіровограда, використати ідеї скрапбукінгу при підготовці звітів про хід акції «Тут Батьківщини моєї початок». Маємо надію, що залучивши свою фантазію та досвід роботи, ви створите нові цікаві шедеври. Бажаємо вам творчого натхнення та успіхів в роботі!

Підготувала О.О.Стародубцева, провідний методист науково-методичного відділу Херсонської ОБЮ ім. Б. Лавренюва
(За матеріалами веб-сайтів)

Скарбничка досвіду

Краєзнавча діяльність бібліотек Херсонської області

Одним із **пріоритетних напрямів** діяльності юнацьких структурних підрозділів бібліотек Херсонської області є виховання у молоді любові до рідної землі, своєї «малої Батьківщини».

В межах районної акції «Знай і люби рідний Цюрупинський край» **Костогризівською** сільською бібліотекою **Цюрупинської ЦБС** була розгорнута пошукова робота. Завдяки старанням членів *молодіжному клубу «Краєзнавець»* в бібліотеці створено музей, 93 експонати якого мають понад вікову історію, оформлено каталог та фотоальбом цих експонатів. У музеї проходять цікаві та змістовні бібліотечні заходи, а саме: *бібліокалейдоскоп* «Великі письменники, які жили та працювали на Херсонщині», *історико-краєзнавча година* «Земля, що виростила героїв», *фольклорна година* «Як жили наші предки».

Виставки робіт майстринь «Руками наших односельців», фотовиставки «Олештя моє» та виставки творчих робіт «Таланти Олештя», організовані в бібліотеках, познайомили молодих читачів з різноманітним світом талановитих людей Цюрупинщини.

До 85-річчя від дня народження Костянтина Кудієвського в книгозбірнях був проведений *літературний вечір* «З чужих морів до рідної землі», який доповнювали *виставки одного портрета* «Серце, відкрите для людей» та *виставки-пізнання* «Море – його доля».

Цікавим був *конкурс проектів «Екологія нашого краю»*, оголошений громадською організацією «Відродження фауни». Переможцем став екскурсійний марш-тур учнів ЗОШ №4 «Чарівний світ Цюрупинщини». Учні-волонтери брали участь у відновленні лісового господарства після пожежі.

Тісна співпраця **Каховської центральної бібліотеки** з козачим товариством та молодіжною організацією «Січ» посприяла проведенню *свята-конкурсу* для школярів міста та району на *крацій козацький курінь*.

Під девізом «Люби і знай свій рідний край» працює *молодіжний клуб «Краєзнавець»* при центральній бібліотеці, більшість заходів якого були присвячені популяризації літератури про Каховський край та його видатних людей: *подорожі в історію міста, історичні панорами, презентації книг та інші*.

Хрестівською сільською бібліотекою була розгорнута пошукова робота з метою створення «Літопису рідного села», **Асканійською** сільською бібліотекою – краєзнавчого куточка

з предметами побуту, які наочно демонструють майстерність і талант жителів **Чаплинського району**. *Краєзнавчі куточки* сільських бібліотек «Мое село – моя краса і гордість» доповнюються *виставками декоративно-ужиткового мистецтва* «Диво навколо нас».

Краєзнавчий куточок **Олександрівської** сільської бібліотеки **Білозерської ЦБС** «*Край, де жайвір небо вишиває*» набрав інтерактивної форми завдяки заклику «Як живеш, земляче?». Кожен читач може залишити розповідь про свою родину, село, фотографії, листи з минулого та свої побажання до бібліотеки та влади. Фотографії старожилів села, герб, малюнки читачів були представлені на *конкурсі «Мое село – моя рідна пристань»*, організованому за участі книгозбірні та її читачів.

Проведений **Н-Тягинською сільською бібліотекою** захід «Село моє – окраса і надія», присвячений ювілею села, перетворився на яскраве свято зустрічі поколінь, де старожили відкривали молоді цікаві сторінки історії рідного краю.

Готуючи *проектну роботу «Пізнай свій край»*, бібліотекарі **Широкобалківської** сільської бібліотеки **Білозерської ЦБС** створили пошуковий загін «Патріот». Основними його завданнями є дослідження історичних матеріалів про бойові дії на території села, пошук учасників бойових дій, створення музею краєзнавства та галузевих тек з інформацією про рідний край.

Незабутні враження залишив *день сімейної творчості* «Родинні

скарби», проведений **Білозерською ЦРБ**. На огляд сімейних реліквій були виставлені рідкісні речі: книжечки-мініатюри, фотоапарат 50-х років, фотографії прадідів, грудочки землі з давніх курганів та інше.

Юним читачам **Велетенської сільської бібліотеки** запам'ятався незвичайний *урок патріотичного виховання*, який відбувся за межами книгозбірні. Для молоді була організована поїздка до м. Херсона, де біля меморіального комплексу Слави бібліотекар розповіла про діяльність херсонських підпільників і партизанів в часи Великої Вітчизняної війни.

Свій внесок у популяризацію серед молоді літератури про рідний край роблять бібліотеки **Великоолександрівської ЦБС**. *Виставка-календар «Ювілейна мозаїка рідного краю»* знайомить з літературою про історичні і культурні події, видатних земляків. До 110-річного ювілею з часу відкриття Великоолександрівської бібліотеки було організовано *виставку-ювілей «Джерело ідей – думок скарбниці»*. Представлені на ній фотоматеріали та документи познайомили користувачів з історією бібліотечної справи в районі.

Підготувала **І.І. Тарадименко**, *завідувач науково-методичного відділу Херсонської ОБЮ ім. Б.Лавренюва*
(*За матеріалами звітів ЦБС області*)

Рідний край знай і шануй

(Досвід краєзнавчої роботи

Новоолексіївської селищної бібліотеки для дітей та юнацтва Генічеської ЦБС)

Любов до рідного краю, до землі, до людей, що її заселяють – невід'ємний компонент особистості молодої людини. Але, щоб зробити свою малу Батьківщину багатшою, красивішою, потрібно добре знати її історію, традиції і звичаї, берегти природу, розвивати економіку.

Краєзнавча робота як ефективний інструмент патріотичного виховання молоді стала важливим напрямом діяльності селищної бібліотеки. Тим більше, що в останні роки значно посилюється інтерес юних читачів до інформації про рідний край, а, відповідно, і попит на книги, статті з періодичних видань району та області.

Селищна бібліотека для дітей та юнацтва провела анкетування, результати якого допомогли скласти уявлення про те, чого чекають від бібліотеки користувачі, чи задовольняє їх

книжковий фонд та виробити заходи для покращання краєзнавчої роботи.

Різноманітна інформація в цифрах і фактах, фотографії, експонати побуту доповнюють краєзнавчий куточок «Рідне моє Приазов'я».

Щоб молоді читачі більше дізналися про історію рідного краю, з року в рік збираються по зернині матеріали з минулого селища, інформація про видатних людей, героїв Великої Вітчизняної війни та воїнів-інтернаціоналістів. Вже не один рік бібліотека бере участь у пошуковій роботі разом з гуртом «Пошук». В результаті співпраці створено «Історичний опис смт. Новоолексіївки в топонімах», знайдено родичів 76 воїнів, загиблих при звільненні Новоолексіївки.

До Дня Перемоги бібліотека разом з музеєм проводить заходи з метою увічнення пам'яті загиблих і вшанування живих ветеранів: вечір-зустріч «Вклонімося великим тим рокам» (для учнів 11 кл.), урок мужності «Живе в народі пам'ять про героїв» (для допризовників), вечір солдатського листа «Від перших до останніх залпів» (8 кл.). Кожного року для юнацтва проводиться вечір пам'яті воїнів-інтернаціоналістів «Хай горить вогонь пам'яті».

Невід'ємною історичною віхою в житті нашого краю є козацтво. Бібліотека разом з козаками Усть-Азовського полку провела для підлітків козацький літературний турнір «Тої слави козацької повік не забудемо...».

Виховання бережливого ставлення до надбань українського народу, знайомство з культурою, звичаями, обрядами - все це знайшло відображення в темах засідань народознавчого клубу «Горлиця» (для 5-7 кл.). Тут відбулися: урок народознавства «Український рушник - літопис життя», конкурс дитячих колядок, літературно-краєзнавча подорож «Чумацьким шляхом», літературний вернісаж «Таврія: з сивої давнини». Традиційно помічником у проведенні краєзнавчих свят у бібліотеці є вокальний ансамбль «Берегиня», який кожного разу доводить, що українці - вельми музичний та співучий народ, а народна пісня - це народна історія.

Новоолексіївка — селище багатонаціональне, тому бібліотека приділяє увагу культурі різних національностей. В бібліотеці оформлено куток кримськотатарської культури «Чокьрак» («Джерело»). Невичерпна тема любові до рідного краю знайшла своє яскраве відображення у ряді

фотографій, які були представлені на книжково-ілюстративній виставці «Кримські татари: історія, культура, традиції» поряд з літературою і виробами кримськотатарських умільців.

Разом з Будинком культури бібліотека провела для молоді яскраві і незабутні свята кримськотатарського мистецтва «3 фольклорних джерел». А для учнів 8-9 класів бібліотека разом з музичною школою організувала літературно-музичний вечір «Найкраще мабуть, жити і творити», присвячений творчості талановитого поета, композитора, виконавця кримськотатарської музики Фіклема Саледінова.

Щоб привернути увагу наших читачів до екологічних проблем краю, допомогти зрозуміти, що наша земля в небезпеці, бібліотека провела вечір-діалог «Екологічний набат» для учнів СПТУ-23. Широкий діапазон екологічної проблематики звучав протягом всього вечора: жахливий стан екології Херсонщини, загроза забруднення моря, повітря, порушення правил користування мінеральними добривами і отрутохімікатами, важкі умови існування птахів і тварин в Асканійському та Азово-Сиваському заповідниках.

Нікого не залишили байдужими екологічна мандрівка «Доля природи - наша доля» та екологічна подорож «Азово-Сиваський заповідник - жива скарбниця природи». Кожен із присутніх відчув, що наше екологічне майбутнє - в наших руках.

Новий захоплюючий матеріал був представлений учням на годині краєзнавства «Пам'ятник природи - «Асканія-Нова». Школярі активно висловлювали свої думки, ділилися враженнями про унікальну скарбницю, яку слід пильно охороняти, щоб зберегти для прийдешніх поколінь.

Бібліотека набула позитивного досвіду у проведенні вечорів з цікавими співрозмовниками, з талантами Таврії. На згадку про зустрічі з письменниками, поетами, художниками в книгозбірні зберігаються книги з автографами та твори образотворчого мистецтва. Незабутні враження у юних читачів залишилися після зустрічі з нашим земляком, письменником, поетом, фотохудожником О. В. Прихненком «На поклик рідних дзвонів».

Вже не один рік бібліотека працює з обдарованою молоддю, намагаючись зробити все можливе для заохочення її до читання та участі у масових заходах. Сприяє цьому конкурс авторського твору «З чистої криниці», в якому беруть участь молоді таланти, що черпають своє натхнення з рідної землі.

На власному досвіді ми впевнилися, що краєзнавча робота бібліотеки якнайкраще допомагає залучити юне покоління читачів до поглибленого вивчення історії свого народу,

пробуджує почуття гордості за рідний край, його славне минуле і сьогодення. Запорукою її успіху може стати активна співпраця книгозбірні із загальноосвітніми школами, музеєм, Будинком культури, музичною школою, іншими закладами, а також залучення до патріотичного виховання молоді краєзнавців та людей, які свої талантом, працею, мужністю прославили наш край.

Т.П.Загородня, завідувач методичного відділу Генічеської ЦБС

Виставка-пошук «Тут Батьківщини моєї початок»

До 65-річчя створення Херсонської області та 65-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників в Херсонській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Б.Лавренюва організована книжкова виставка-пошук «Тут Батьківщини моєї початок», що має на меті популяризацію літератури про рідний край, інформаційну підтримку обласної акції «Тут Батьківщини моєї початок».

Виставка, якій відведене центральне місце в читальній залі, складається з десяти розділів і розміщена на двох стелажах. У часовому вимірі вона співпадає з тривалістю обласної акції «Тут Батьківщини моєї початок» - з січня по листопад 2009 року. За цей період передбачається заміна деяких розділів на нові та оновлення діючих розділів за рахунок надходжень книжок і преси.

Зміст розділів виставки і їх назви відображають історію розвитку і сучасне життя нашого краю:

1. «Відкрий для себе Херсонщину»
2. «Край землеробів»
3. «Край корабелів»
4. «Йдемо козацькими шляхами наших предків»
  1. «Про що розповів «солдатський трикутник?»»
  2. «Галерея видатних краян»
  3. «Мальовничими куточками Херсонщини»
  4. «Мистецьке намисто рідного краю»
  5. «Дивосвіт рідних оберегів»
  6. «Літературні вітрила»

Теми дослідницьких робіт, розміщені у центрі виставки на кшталт дороговказу до розділів з необхідною літературою, стали її композиційним стрижнем.

У візуальному оформленні назви виставки та її розділів використано національні кольори: жовтий та синій (пшениця і небо), також символи Херсонщини – герб і прапор.

Звернення до читачів розкриває мету виставки та напрями пошукової діяльності, містить заклик приєднатися до обласної акції.

Для більшої виразності оформлення виставки використані композиційні методи: біля назв розділів вміщені малюнки, які ілюструють їх зміст, цитати з віршів місцевих поетів до деяких розділів, зроблене у вигляді лупи посилання на краєзнавчий каталог бібліотеки та джерела інформації в мережі Інтернет.

Відтворити атмосферу певного періоду в історії Херсонщини, неповторність її культури допомагають аксесуари. Увагу читачів привертають нагороди за військовий за трудовий подвиг наших земляків, предмети побуту, витвори декоративно-ужиткового мистецтва, імітація солдатських листів-трикутників тощо.

Т.С. Сігарьова, завідувач читального залу Херсонської ОБЮ ім. Б.Лавренюва

**Заходи в межах обласної акції
“Тут Батьківщини моєї початок”**

Бериславська ЦБС

Фотовиставка “Рідного краю славетні імена”
Вечори-зустрічі зі старожилами села “Оживають давнії віки”
Виставка-діалог “Мій край, моя історія”
Літературний калейдоскоп “Тут біля самого Дніпра незабутні події та імена”
Історична розповідь “Моє село – окраса України – часточка моєї Батьківщини”
Літературно-історична екскурсія “Немає ріднішої землі, ніж та, що зветься рідним краєм”

Білозерська ЦБС

Таврійський хронограф “Херсонщина ХХ-ХХІ ст.”
Історичний хроноскоп “Незнайома Херсонщина”

Великопетиська ЦБС

Зустріч з аматорами села “Краю рідного співці”

Великоолександрівська ЦБС

Вечір історичного портрету “Визначні постаті Херсонщини”

Верхньорогачицька ЦБС

Краєзнавча мандрівка “Краса землі – краса життя”

Генічеська ЦБС

Галерея славетних земляків “Про тих, хто славив наш край”
Поетичне панно “Летять у вирій журавлі”

Високопільська ЦБС

Виставка-вернісаж “В щедрій долі степовій не міліють джерела Дніпрові”
Виставка-вікторина “Про батьківський край запитаю у книги”

Голопристанська ЦБС

Конкурс малюнків “Моє село”

Горностаївська ЦБС

Літературна мандрівка “Люби свій край і серця жар йому віддай”

Іванівська ЦБС

Історико-краєзнавча подорож “Мій хлібний, мій пісенний край”
Літературна світлиця “Артерія життя”

Каланчацька ЦБС

Заочна літературна подорож “Мій отчий край, ні в чому неповторний”

Каховська ЦБС

Вечір вдячності “Подвиг народу безсмертний”

Нижньосірогоська ЦБС

Літературні подорожі “Гортаючи книжкові сторінки, ми подорожуємо по краю”
Літературні калейдоскопи “Хай квітує слово сірогоської землі”, “Історія мого села”

Новокаховська ЦБС

Літературний вечір “Місто краси і гармонії”
Літературно-поетична година “Так стверджуй, заперечуй і люби”

Нововоронцовська ЦБС

Літературно-музичний меморіал “Був важкий бій”
Виставка-дослідження “Моє коріння і джерело моє”
Історичний колаж “Херсонщина: золоті степи, сині води, щедрі люди”
Краєзнавчий портрет села “Моє село - Любимівка моя”

Новотроїцька ЦБС

Музично-етнографічна година “Люби свій край, як душу солов'їну”
Урок-дослідження “Рідне село знати й любити”
Краєзнавчий телетап “Перлини Таврійської землі”

Скадовська ЦБС

Виставка-вікторина “Відкрий для себе рідне місто”
День краєзнавчої книги “Гортаючи сторінки”

Херсонська ЦБС

Історичний часопис “Край славетний в моїм серці назавжди”
Історичні студії “Суворов і Потьомкін на Херсонщині: славетні імена краю”
Вечір-альманах з краєзнавцем
Вечір-ексклюзив за книгою М.Каляки “Осокори пам'ятають все”
Літературно-краєзнавча вітальня
Інформаційний променад “Херсоне мій, милуюся тобою”

Цюрупинська ЦБС

Виставка-пам'ять “Пам'яті вогонь незгасний”
Літературна розвідка “Музи творчого натхнення”
Історична мандрівка “О Тавріє, мій материнський краю»
Година безсмертя “Зберігаючи пам'ять про подвиг”
Конкурс малюнків “Моє село в майбутньому”
Конкурс віршів про рідний край “Краю мій, оспіваний в віках”

Чаплинська ЦБС

Виставка-дослідження “Історія мого села”
Історичний екскурс “Козацька слава Херсонщини”
Фольклорна година “Як жили наші предки”
Літературний альманах “Поетичне слово степового краю”
Краєзнавча подорож “Херсонщина туристична”
Літературна вікторина “Історія Херсонщини від давнини до наших днів”
Диспут “Хто ми, звідки родом”

Візьміть до уваги!

Краєзнавство Херсонщини в Інтернеті

1. **Міста і села Херсонщини 2008** : електронна версія книги [Електронний ресурс] / Український видавничий портал. – Режим доступу : <http://who-is-who.com.ua/book/mistakhers2008.html>. — Заголовок з екрану.
2. **Проект поза часом** : Херсон ювілейний 230 [Електронний ресурс] / Центр електронних інформаційних технологій "Інфо-Реґіон". – Режим доступу : <http://kherson-gid.com/?lang=ua>. – Заголовок з екрану.
3. **Таврида** : інформаційний портал Херсона и Херсонской области [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tavrida.in.ua/>. – Заглавие с екрана.
4. **Тавріка** : краєзнавство для школярів і вчителів [Електронний ресурс] / Херсонська обласна бібліотека для дітей. – Режим доступу : <http://www.library.kherson.ua/young/taurica.htm>. -

Заголовок з екрану.

5. **Форум Херсона и Херсонской области** [Электронный ресурс]. –<http://www.forum.ksportal.net/>. – Заглавие с экрана.
6. **Херсонская википедия** : Портал сообщества [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.wiki.kherson.ua/>.— Заглавие с экрана.
7. **Херсонщина спілкується зі світом** : творчий конкурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.svit.ks.ua/>. – Заголовок з екрану.
8. **Херсонщина туристична** [Електронний ресурс] / управління культури і туризму Херсонської обласної державної адміністрації. – Режим доступу : <http://www.uct.artkavun.kherson.ua/tourism.htm>. - Заголовок з екрану.
9. **Херсонщина: час, події, люди** [Електронний ресурс] / Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.Гончара. - Режим доступу : http://www.lib.kherson.ua/ukr-main_kraj.htm. - Заголовок з екрану.

Список використаної літератури

1. Городецька Ж. Громадянське виховання в юнацькій бібліотеці міста Олександрії / Ж. Городецька, Р. Бунчук // Бібліосвіт. - 2006. - №3. - С.18-27.
2. Ивашина М.В. Актуальная библиотека для нового поколения / М.В. Ивашина // Юношеские библиотеки России. - 2006. - №4. - С.55-66.
3. Курышева В.Н. Краеведение и воспитание патриота / В.Н.Курышева // Юношеские библиотеки России. – 2005. - №1. - С.24-30.
4. Мій край – моя історія жива : прес-конференція : [сценарій] // Шкільний світ. - №13. - С.4-7.
5. Монастирська Л. Бібліотека і патріотичне виховання підростаючого покоління / Л. Монастирська // Бібліосвіт. - 2006. - №3. - С. 15-17.
6. Сопова Т. Краєзнавство : погляд бібліотекаря / Т. Сопова // Бібліосвіт. - 2007. - №1. - С. 10-16.
7. Твердоступ Р. Бібліотека та духовна культура молоді через призму патріотичного виховання / Р. Твердоступ // Бібліосвіт. - 2006. - №3. - С. 28-32.
8. Чекіна Т.П. «Надії майбутнього» / Т.П. Чекіна // Бібліосвіт. - 2005. - №3/4. - С. 10-16.

Зміст

Офіційно

Програма розвитку краєзнавства на період до 2010 року (витяг)	3
Міжгалузева програма “Пізнай свою країну” на 2007-2012 роки (витяг)	5
Положення про обласну акцію “Тут Батьківщини моєї початок”	7

Порада фахівця

Тарадименко І.І. “Ти в серці вічна і єдина, моя маленька Батьківщина”	10
---	----

Практичні поради

Коваль С.Д. Мультимедійна презентація: крок за кроком	15
---	----

Увага! Інновація!

Стародубцева О.О. Що таке скрапбукінг?	17
Скарбничка досвіду	
Тарадименко І.І. Краєзнавча діяльність бібліотек Херсонської області	20
Загородня Т.П. Рідний край знай і шануй	22
Сігарьова Т.С. Виставка-пошук “Тут Батьківщини моєї початок”	25
Заходи в межах обласної акції “Тут Батьківщини моєї початок”	27
Візьміть до уваги!	
Краєзнавство Херсонщини в Інтернеті	30
Список використаної літератури	31